

FRANVO, 9.3.2015, 1/2

Naše kontakty v Libyi jsou nulové, pomoci nám mohou cizí tajné služby

Radka Kovářová

■ Od pátku je v Libyi po útoku ozbrojenců na ropnou plošinu pohřešován jeden Čech. Spekuluje se, že byl spolu s dalšími osmi cizinci unesen. Pokud by to byla pravda, jaké možnosti má Česko při jeho záchraně?

Stejně, jaké má v případě dvou Čechů unesených v Pákistánu (dívkou cestující z Íránu do Indie zmizely 13. března 2013 v provincii Balúčistán –

Teroristům se neplatí, protože tím je v podstatě podporujete

pozn. red.), respektive Afghánistánu.

Může maximálně začít jednat s oficiálními představiteli. Poslat tam osvobožovací komando vůbec nemá smysl, zvláště když se neví, kdo a zda vůbec toho člověka unesl.

Navíc nejsme Američané, k tomu je potřeba přesně vědět budovu i místnost, kde toho člověka drží, znát každý detail, aby mohla být taková akce úspěšná.

Nezbývá než do pátrání zapojit tamní tajnou službu a bezpečnostní orgány, možná soukromníky, kteří by za peníze dokázali na místě pátrat na vlastní pěst. Ale vždy to musí být místní lidé. Čech, který teprve do Libye přijede, nemá vůbec žádnou šanci.

■ Na jaké úrovni jsou kontakty českých tajných služeb v Libyi nebo v okolních státech?

To samozřejmě v současnosti nemůžu vědět, ale předpokládám, že na nulové.

Po pádu Muammara Kaddáfího (v roce 2011 – pozn. red.) tam svoje kontakty pro sebe uzurpovali Francouzi, protože ti tam hráli velkou roli a francouzská tajná služba tam určitě má velké slovo.

(Pokračování na str. 7)

(Pokračování ze str. 1)

Předpokládám, že i Britové a asi i Američani, i když ti tam určitě populární nejsou, a Němci. Nezbývá než využít kontaktů těchto služeb a obrátit se na ně s přátelskou žádostí o pomoc.

Libye není Irák, byť Češi měli za minulého režimu v Libyi velmi podobné postavení jako v Iráku. Kontakty tam byly především díky stavařům a dlouho po revoluci v roce '89 i zbrojařům. Nakonec i české ministerstvo zahraničí se snažilo v Libyi vymoci velký dluh, ale od konce 90. let se to zpetrhalo. Myslím si, že teď už tam naše služba žádné kontakty nemá.

■ Spekuluje se, že za pátečním útokem na ropnou plošinu stojí Islámský stát. Pokud zahraniční pracovníky včetně Čecha unesl, dá se odhadnout, jaký může být jejich další osud a jestli je vůbec na místě naděje na vyjednávání, tedy že se případní únosci ozvou a budou požadovat nějaké výkupné?

Nechtěl bych malovat čerta na zeď. Jestli byli uneseni Islámským státem, neznám moc příkladů, kdy by Islámský stát v poslední době vyjednával. Mohla by tam být šance, že je unesl někdo jiný, kdo by je eventuálně Islámskému státu chtěl prodat.

■ Bylo by potom teoreticky

Karel Randák

možné, že by Česko dalo vyšší nabídku?

Žádný stát se nepřizná k tomu, že ty lidi vykoupí. Výkupné jsme skutečně nezaplatili ani tenkrát za Kubala a Klímu v Iráku (zpra-

vodaj České televize Michal Kubal, kameraman Petr Klíma a redaktor Českého rozhlasu Vít Pohanka byli uneseni v dubnu 2004 neznámými ozbrojenci cestou z Bagdádu do jordánského Ammánu. V zajetí strávili šest dní a nocí, po vyjednávání českých diplomatů byli v pořádku propuštěni – pozn. red.).

Teroristům se neplatí, protože tím je v podstatě podporujete.

■ Je vůbec reálné, aby české tajné služby měly v Libyi nějakého agenta?

To samozřejmě nevím, ale teoreticky možné to je, protože jestli tam byl tento člověk, tak není důvod, aby tam nebyl pod

podobným krytím někdo z české tajné služby.

Tajná služba se pokouší svoje lidi posílat do takových oblastí, aby měla odtamtud informace, a využívá jakékoliv možnosti, aby ty lidi do té oblasti dostala.

Každý, kdo tam vyjíždí, ať diplomat, pracovník nevládní organizace, nebo novinář, je potenciální informační zdroj. Tím nemyslím, že tam provádí špionáž, ale může si všimnout věcí, které tajné služby zajímají.

Nevidím na tom nic špatného. Například novinář držený v Iráku se dostal do prostředí, kam by se normální Čech nedostal.

Mohli popsat, kde byli drženi,

jak se k nim ti lidé chovali, i říci něco o té skupině a její hierarchii. To neznám, že pracovní pro tajnou službu.

Kdyby teď v Iráku unesli jiného novináře, tak tajná služba třeba bude díky nim vědět, na koho by se teoreticky mohla obrátit, aby jí s tím pomohl.

■ V současnosti už to jsou dva roky, kdy se nic neví o dvou pohřešovaných Čechách. Je nějaká naděje na to, že se je podaří zachránit?

Pořád existuje nějaká naděje, že se to k dobrému obrátí. Ze zahraničí známe případy, kdy byli lidé zachráněni ze zajetí i po delší době.